

Motion till riksdagen

1989/90:U525

av Erling Bager och Lars Leijonborg (båda fp)

Gäststatus i Europarådet för Estland, Lettland och Litauen

1989 blev ett händelserikt år i de baltiska länderna, liksom för övriga Östeuropa. I land efter land har den sovjetstödda diktaturen störtats; i land efter land har en utveckling skett i riktning mot parlamentarisk demokrati. Också inom Sovjetunionen finns klara tendenser som pekar på detta. Detta har speciellt varit kännetecknande i de baltiska länderna.

De baltiska länderna har under större delen av sin moderna historia varit dominerade av andra makter. Efter första världskriget blev Estland, Lettland och Litauen självständiga stater och medlemmar av Nationernas förbund. År 1940 blev de baltiska staterna under tvångsmässiga former införlivade med Sovjetunionen. Efter införlivandet fram till för något år sedan har de kännetecknats av en hårdhänt förryskning.

I samtliga tre baltiska länder kännetecknas numera utvecklingen av en snabb omvandling från socialistisk diktatur till en öppen och demokratisk samhällsorganisation. Olika politiska grupperingar har bildats och lokala val har anordnats. Under mars 1990 planeras demokratiska val till Högsta Sovjet inom respektive republik.

De baltiska länderna har nyligen inlett en övergång från socialistisk planekonomi till en öppen marknadsekonomi. Detta är en långvarig process som måste få ett stöd på olika sätt.

Det är viktigt att på olika områden ge Baltikum ett stöd. Ett sådant stöd främjar en fredlig och demokratisk utveckling i Baltikum. Detta främjar dessutom även vår egen säkerhet.

De tre baltiska delrepublikerna bör därför erbjudas att delta i Europarådets arbete. Ett sådant erbjudande skulle understryka det europeiska intresset av kontakter med de tre länderna och markera vår positiva hållning till den utveckling som nu äger rum.

Under 1989 har Sovjet, Ungern, Jugoslavien och Polen beviljats gäststatus i Europarådet. Det bör därför ses som en naturlig utveckling att även de baltiska staterna ges liknande möjligheter inom det europeiska samarbetet. Det kan även påpekas att andra sovjetiska delrepubliker är medlemmar i internationella organisationer. Ett par delrepubliker är t.o.m. medlemmar i FN.

Gäststatus i Europarådet skulle skapa officiella kontakter som kan underlätta det nödvändiga kontaktskapandet mellan enskilda och organisationer i olika delar av Europa. Det skulle också ge värdefulla möjligheter till informationsutbyte mellan parlamenten i länderna.

Hemställan

Mot. 1989/90

U525

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige i kontakter med de övriga medlemsländerna i Europarådet bör verka för att de baltiska unionsrepublikerna Estland, Lettland och Litauen erbjuds gäststatus i rådet.

Stockholm den 25 januari 1990

Erling Bager (fp)

Lars Leijonborg (fp)